

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien norminpurkuehdotukset (32 kpl), huhtikuu 2024 Ministeriöiden alustavat kommentit ehdotuksista

Toteutetut (1)

- **(5.) Sosiaalihuollon luvilla tulisi olla yhtenäiset vaatimukset hoivakodeille ja palvelutaloille;** Muutos on jo toteutettu. Vuoden 2024 alussa voimaan tulleen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain myötä luovuttiin kahden eri lain mukaisesta lupamenettelystä. Valvontalain myötä kaikki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajat ja niiden palveluyksiköt rekisteröidään hakemuksesta samaan palveluntuottajien rekisteriin. Palveluyksikön rekisteröintiä varten on annettava tieto palveluyksikössä tarjottavista sosiaali- ja terveyspalveluista.

Suosituksia, ei normeja (1)

- **(26.) Optisen alan terveydenhuoltoviranomaisten ja elintarvikeviranomaisten päällekkäisvalvonta purettava, esimerkkinä hyllyvälivaatimus;** kyse ei ole lakisääteisistä vaatimuksista, vaan viranomaissuosituksista, jotka liittyvät siihen, että kuluttajalle on oltava selvää, onko hän ostamassa elintarvikkeita, ravintolisiä vai lääkkeitä. Näitä tuoteryhmiä koskeva sääntely ei sinänsä ole päällekkäistä, vaan sääntely kohdistuu eri toimintoihin, eikä myöskään elintarvikelaki tai muu ravintolisiä koskeva lainsäädäntö tai sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettu laki aseta vaatimuksia, jotka koskisivat samassa yhteydessä harjoitettavaa muuta toimintaa.

Ehdotukset, joihin liittyviä toimenpiteitä käynnissä (8)

- **(1.) Ampumaratojen sääntelyn helpottaminen;** asetettu sisäministeriön johtama työryhmä 1.6.2024-30.9.2025. Hankkeessa tehdään hallitusohjelman mukaisesti ehdotukset, joilla ympäristölupaprosesseja voitaisiin sujuvoittaa.
- **(2.) Tapahtumien pystytyksessä ja purkamisessa ei tule soveltaa rakennusalan käytänteitä (byrokratian keventäminen);** rakentamislain näkökulmasta asia sisältyy YM:n rakentamislain korjaussarjaan, jota koskeva HE on tarkoitus antaa eduskunnalle 19.9.2024. Turvallisuuden näkökulmasta rakentamiseen sovelletaan työturvallisuuslakia (738/2002) ja mm. sen nojalla annettua VNA:sta rakennustyön turvallisuudesta (205/2009). Kyseisen VNA:n uudistaminen on parhaillaan käynnissä, ja tässä yhteydessä arvioidaan asetuksen soveltamista tapahtuma-alaan.
- **(4.) Poistetaan terveydenhuollon ammattihenkilöasetuksesta ei-lääketieteelliset optikkotoiminnan rajoitukset;** STM, Muutosta arvioidaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistusta, jota koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syksyllä 2025.
- **(8.) Mahdollistetaan ikkunattomat hotellihuoneet;** Sisältyy YM:n lausunnolla kesällä olleeseen asuin-, majoitus- ja työtila-asetukseen. Asetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen ikkunavaatimuksesta majoitushuoneissa tietyin rajoituksin. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 2025.
- **(13.) Turhat lääkärintlausunnot pois;** STM aloittanut valmistelun osana Hyvän työn ohjelmaa ja lausunnot & todistukset työryhmää, jonka määräaika on vuoden 2024 loppu. Hallituksen esityksen aikataulu v 2025.

- **(20.) Suomen alusten käytäväleveysvaatimukset pitäisivät olla yhdenmukaisia ulkomaiden vaatimuksien kanssa;** Asiaa koskee mm. kaksi STM:n toimialaan kuuluvaa valtioneuvoston asetusta. Valtioneuvoston asetus laivaväen asuinympäristöstä aluksella; STM on käynnistänyt koko asetuksen muutostarpeen selvityksen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Ehdotus on tarkoitus saada lausunnolle syksyn 2024 aikana. Valtioneuvoston asetus työympäristöstä aluksessa; muutostarve arvioidaan myöhemmin.
- **(27.) Lupaviranomaisille enimmäiskäsittelyajat päätöksentekoon;** rakentamisen lupien osalta asia valmistelussa ja sisältyy ns. rakentamislain korjaussarjaan. Parhaillaan käynnissä olevassa YM:n yhden luukun palvelujen hankkeessa asia on monilta osin tarkastelussa. Lisäksi hallintolain nojalla viranomaisen on jo nykyisin määriteltävä odotettavissa oleva käsittelyaika asioissa, jotka voivat tulla vireille asianosaisen aloitteesta ja joilla ei ole säädettyä määräaikaa.
- **(30.) Y5-lomake sähköiseksi ja sähköisellä allekirjoituksella vahvistettavaksi;** TEM, VM; PRH:n kaupparekisterin osalta kommandiittiyhtiöiden ja avointen yhtiöiden ilmoitukset on mahdollista tehdä sähköisesti vuoden 2026 alusta. Ei-kaupparekisteriin merkittävien verotusyhtymien osalta asia edellyttää jatkoselvittelyä.

Ehdotusten arviointi jatkuu eri ministeriöissä (7)

- **(6.) Poistetaan yrittäjän uuden alun esteenä olevat luvanvaraisten elinkeinojen edellytykset;** pyydetty eduskuntaryhmiltä lisätietoja, mihin sääntelyyn tai mihin luvanvaraisiin elinkeinoin ongelma erityisesti liittyy. Luvanvaraisia elinkeinoja on eri hallinnonaloilla. On huomattava, että olemassa on myös elinkeinoja, joissa esimerkiksi yrittäjän taloudellisen aseman arviointi sisältyy perustellusti luvan myöntämisen edellytysten arviointiin (esim. luottamusta vaativat tehtävät tai haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat).
- **(7.) Hotellikontrollia koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että majoitusliike voisi ottaa asiakkailta lain edellyttämät matkustajatiedot jo varausvaiheessa eikä matkustajan tarvitsisi vahvistaa tietoja allekirjoituksellaan.** Matkustajatietojen kerääminen perustuu Schengenin yleissopimukseen, joka edellyttää allekirjoitusta. TEM:in toimialaan kuuluva laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta ei edellytä matkustajatietojen keräämistä paperisille lomakkeille eikä aseta allekirjoittamiselle muotovaatimuksia. SM:n hallinnonalalla on käynnistetty sähköiseen matkustajailmoitukseen liittyvä hanke, joka mahdollistaisi matkustajatietojen keräämisen ja siirtymisen poliisille sähköisessä muodossa.
- **(12.) Potilaspapereiden säilytysaikojen lyhentäminen;** STM arvioi säilytysaikojen muutostarpeita kokonaisuutena asiakastietolain EHDS-muutosten yhteydessä (HE syksyllä 2025). Huomioitava myös näkemykset, joiden mukaan joitain säilytysaikoja tulisi pidentää.
- **(14.) Linja-autojen vessojen käyttöoikeus ajon aikana;** LVM, Turvavyön käyttämistä linja-autossa säädetään EU-direktiivissä. Turvavyötä on lain mukaan käytettävä linja-autoissa niillä istumapaikoilla, joihin se on asennettu. Linja-autoissa on myös usein seisomapaikkoja, joilla ei ole turvavyötä. Turvavyön käyttämättömyydellä on aina vaikutuksia liikenneturvallisuuden kannalta, arviointi jatkuu.
- **(25.) Yritysten ylenmääräinen raportointi on järjestettävä uudelleen ja keskityttävä oleellisiin ja yksinkertaistettuihin raportteihin;** hyvin laaja aihe. Ehdotuksen perusteluissa esimerkkinä mainittuja raportteja ja suunnitelmia tarkastellaan ministeriöissä arvioiden, onko raportointia mahdollista jotenkin keventää.

- **(28.) Tienvarsikylttien- ja mainonnan byrokratian järkevöittäminen;** LVM, Mainostaminen on mahdollista tieliikennelain sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain asettamissa rajoissa maanteiden varsilla. Liikenneturvallisuus, tienpito ja esteettiset syyt rajoittavat mainosten asettamista. Maanteillä kyse ei ole hakumenettelystä, vaan mainoksesta tehdään ilmoitus ELY:lle. Katuverkolla kunta määrittelee mainosten asettamista, yksityistiellä tiekunta ja kiinteistöillä kiinteistön haltija. Menettelyn helpottaminen ei toteudu LVM:n lainsäädäntöä muuttamalla. Säännöksessä on tällä hetkellä minimivaatimukset, mitä mainonnalle kohtuudella voidaan asettaa. Maksuttomuus voisi olla valtion maksuperustelain vastaista, tämän osalta selvitys vielä käynnissä.
- **(29.) Anniskelun puolivuositaisraportointi muutettava jaksotukseltaan joustavaksi;** STM, raportointi perustuu asetukseen. Asia on tärkeä valvonnan kokonaisuuden kannalta, mutta jos muutos tarvitaan, ehdotetun sijaan joko muutetaan ilmoittamisen sykliä (marraskuu-huhtikuu ja toukokuu-lokakuu) tai siirrytään kerran vuodessa annettavaan ilmoitukseen. Jälkimmäinen vaatii asetusmuutoksen.

Norminpurku ei ainakaan välittömästi mahdollista (7)

- **(9.) Laajennetaan verottajan ohjetta verovapaasta kulttuuritoiminnasta** koskemaan myös ravintoloissa tapahtuviin keikkoihin ja tuloverolain 69 § 5 momentin soveltamisalaa laajennetaan huvipuisto- ja eläintarhakäynteihin; VM, verohallinnon ohje on nykyisin mukainen, kyse ei ole norminpurusta, vaan verolainsäädännön sisältömuutoksesta.
- **(10.) Ammattikalastajien pyytämien kalojen myynnin helpottaminen ravintolaan;** MMM, Perkaamis- ja fileointisääntely perustuu EU-lainsäädäntöön. Kalastaja voi toimittaa rajoituksetta veneessä perattua kalaa kauppaan ja ravintolaan. Perkaamisen osalta ehdotettua purettavaa normia ei siis ole. Fileointi veneessä ei ole mahdollista sellaisissa veneissä, joita Suomessa on käytössä. Tämä perustuu EU-lainsäädännön vaatimukseen, johon ei ole mahdollista saada kansallista poikkeusta.
- **(11.) Jätepuitedirektiivin soveltaminen ravintoloissa;** YM, Suomi on sitoutunut YK:n ruokahävikin vähentämistavoitteeseen. Elintarvikejätteen määrän mittaaminen on EU-direktiivin vaatimaa, mutta kansallista lainsäädäntöä on jo kevennetty niin, että arvio voidaan tehdä vapaaehtoisten tietojen toimittajien pohjalta eikä kaikilla ravintoloilla ole velvollisuutta ilmoittaa tietojaan. Pakolliseen ilmoittamiseenkin voidaan myöhemmin joutua, koska neuvotteluissa oleva direktiivi pyrkii yhä sitovammin vähentämään elintarvikejätettä.
- **(18.) Pidennetään passien voimassaoloaika 5 vuodesta 10 vuoteen;** SM, Voimassaoloaika määritellään kansallisessa lainsäädännössä. Suomessa on pohjoismainen keskitetty identiteetin hallinta, jossa tavoitellaan erittäin korkeaa varmuustasoa. Suomen passit ovat säästyneet uskottavilta väärennysyrityksiltä, koska turvatekijöitä on riittävän usein korvattu kehittyneillä eikä viiden vuoden voimassaoloajan seurauksena liikenteessä ole passeja, joiden turvatekijät olisivat vanhentuneet.
- **(19.) Vanhoja rakennuksia ei pidä rinnastaa uusiin rakennuksiin, kun niiltä vaaditaan energiatodistus;** YM, Energiatodistukset ovat osa EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin implementointia eikä niistä voida luopua.
- **(31.) Kiinteistökaupassa sähköisesti allekirjoitetun valtakirjan edistäminen;** OM, Asiaa on käsitelty maakaaren muuttamisen yhteydessä keväällä 2024. Tuolloin arvioitiin, että Maanmittauslaitoksen sähköisen kiinteistövaihdannan palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät kysymykset tulisi ratkaista ensin.

- **(32.) Turvetuotannossa jo luvitetun, mutta uusimatta jätetyn tai perutun luvan pikainen käyttöönotto;** YM, Turvetuotantoa on Suomessa ilmasto- ja vesiensuojeluyistä ajettu pitkäjänteisesti alas, eikä perusteita luvanvaraisuuden muuttamiselle ole. Asiaa arvioitava ilmastotavoitteiden ja –velvoitteiden näkökulmasta. TEM, Energiahuoltovarmuuden näkökulmasta lupia on riittävästi.

Kuntien toimintaan liittyvät norminpurkuehdotukset arvioidaan VM:n johtamassa Kuntien norminpurkuhankkeessa

- (3.) Poistetaan tupakointikiellon määräämisestä edellytys kunnan päätöksestä ja kuulemisesta
 - (15.) Poistetaan vaatimus, jonka mukaan kunnan on laadittava ja julkaistava tilasto talteenotetuista löytöeläimistä vuosittain (§ 26 Laki eläinten hyvinvoinnista)
 - (16.) Laki julkisista kuulutuksista voitaisiin muuttaa sähköiseksi
 - (17.) Säteilylaki 2018/859: Poistetaan kunnan terveydensuojeluviranomainen velvoite huolehtia solariumien tarkastamisesta 173 ja 174 §:n mukaisesti.
 - (21.) Perusopetus: Mahdollistetaan ennaltaehkäisevästi jo ennen häirinnän tapahtumista oppitunnin alussa esineiden ja aineiden haltuun ottaminen.
 - (22.) Perusopetus, lukio ja ammatillinen koulutus: Laajennetaan opetuksen epääminen turvaamistoimena enintään viideksi päiväksi.
 - (23.) Perusopetus, lukio ja ammatillinen koulutus: Mahdollistetaan monijäsenisen toimielimen lisäksi myös rehtorille toimivalta oppivelvollisen määräaikaiseen erottamiseen enintään kuukauden ajaksi.
 - (24.) Perusopetus, lukio ja ammatillinen koulutus: Erillisten suunnitelmien ja kirjaamisten määrää vähennetään mahdollistamalla opetuksen- ja koulutuksen järjestäjäkohtaiset suunnitelma ja sisällyttämällä erillisten suunnitelmien asiat valtakunnallisiin opetussuunnitelmiin ja tutkinnon perusteisiin.
-